

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОТРАСІНЬ

Семенов А. О.

*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків*

Людський капітал є головною рушійною силою розвитку інноваційної економіки держави. Саме креативне ядро людського капіталу – людина та її інтелектуально-творчі здібності, знання, уміння і навички, формують сприятливі умови для інноваційного процесу і високої якості життя. Україна має потужний людський капітал, який вирізняється високим рівнем освіти, креативності, вмотивованості на саморозвиток та актуалізацію навичок. Але вплив коронавірусної інфекції COVID-19 та початок війни став відправною точкою зміни характеристик людського капіталу та траєкторії його розвитку.

Пандемія COVID-19 і повномасштабна війна завдали серйозних прямих і непрямих людських (демографічних), соціальних, економічних втрат, що вплинуло на незворотну трансформацію характеристик людського капіталу всіх без виключення категорій населення. Так, чинники формування і розвитку людського капіталу, які можна звести у демографічну, економічну і соціальну групи, обернулись у загрози. Спостерігається погіршення демографічної ситуації, рівень еміграції досяг надзвичайно низького пікового значення, знизився рівень народжуваності і зріс рівень смертності. Так, в Україні у 2021 р. рівень смертності перевищив рівень народжуваності, а природний приріст складає - 11,2%. Рівень соціальних стандартів і гарантій відповідає рівню бідності і злиденності населення; спостерігається випереджальне зростання індексу споживчих цін порівняно з рівнем оплати праці і соціальних виплат.

Функціонування медичних, освітніх, культурно-спортивних закладів, побутового обслуговування і транспортного забезпечення перебуває у критичному стані, особливо у деяких регіонах України. Так, за даними Світового банку, мільйони дітей усього світу зіткнулися зі скороченням медичної допомоги, включно з пропуском вакцинації; діти дошкільного віку втратили понад 34% грамотності порівняно із 2018 р. Діти також стикалися з більшим стресом у середовищі, де перебувати, що призвело до погіршення розвитку. У час соціально-економічних потрясінь, саме людський капітал визначає можливість існування будь-якої держави. Тому надзвичайно цінним і своєчасним є застосування саме індивідуального підходу до формування людського капіталу, який ґрунтується на врахуванні індивідуальних особливостей окремої людини. Отже, реалізовувати індивідуальний підхід до формування людського капіталу означає врахування індивідуальної своєрідності, та сучасних умов життя кожної окремої людини.

Література:

1. Статистичні матеріали Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2023 р.).
2. Collapse & Recovery: How COVID-19 Eroded Human Capital and What to Do About It. URL: <http://surl.li/gnvcl> (дата звернення: 20.04.2023 р.).